

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és
 évi utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 17.

A berlini korona.

Mester a történelem, de csak azok számára, a kik tanulni tudnak és akarnak tőle.

Kétszáz évvel ezelőtt egy kis német fejedelemség követei jártak Bécsben, a római-német császár fényes székvárosában. Alázattal beszéltek, mint a hogy illik hűbéreshez, a ki ajándékot kér hűbérurától. Nem volt nagy dolog, a mit kértek: csak egy cifra arany, csak egy királyi korona uruk, az alázatos brandenburgi hűbéres fejedeleme számára.

Bécs, a jó Bécs mosolygott. Hiszen annyi koronát összetört és összehordott házassági szerződések és házassági perpatvarok által, hogy könnyen találhatott köztük használhatót a szegény alázatos hűbéres számára. Megkapták a követek a mit kértek s ma 200 éve saját kezével tette a fejére a királyi koronát III. Frigyes brandenburgi választó fejedeleme, e naptól kezdve I. Frigyes porosz király.

Bécsben nem vette észre a római-német császár, hogy nem jó koronát választott; sőt egyáltalán senki sem gondolta, hogy Lipót császár és király csupa tévedésből saját koronáját küldte át hűbéresének.

Mert ettől a naptól kezdődik Ausztria bomlása és Poroszország emelkedése.

Egy félszázad sem telik s az újdonsült porosz királyság elhódítja az egyik

legszebb osztrák tartományt; diadalmas fegyvereit csak a magyar képes visszaverni; újabb husz év múlva Bécs számára Berlin diktál békefeltételeket s közben keleten és nyugaton egyaránt terjeszti hatalmát. Száz évvel később úgy látszik, mintha Franciaország diadalmas fegyverei összetörték volna a porosz koronát; területének egyharmadára szorítva, pénzügyileg tönkre téve, megalázó szövetségre kényszerítve — s ekkor mutatkozik mégis leghatalmasabbnak.

A francziák elleni szabadságharcnak az ifjú Poroszország áll élére, a további nemzeti mozgalmakban ezáltal biztosítja magának a vezérszerepet, míg a vén Ausztria otthon kötögeti képzelte dicsőségének harisnyáját házassági kötelékekből, a francziák pedig álmodoznak a mult dicsőségéről. Poroszország a jövőbe tekint, míg szomszédai a jelen apró-cseprő gondjaival vesződnék s a mult álmaiba merülnek. Kit lepne meg ezek után a königrázi diadal s ma 30 éve a német császári korona feltétele a porosz király fejére?

S most, a fényes jubiláris ünnepélyen megjelenik Berlinben a magyar és osztrák trónörökös is. Nem mint hűbér-úr, nem büszkén, hódolattól környezve. Fényt akar onnan kölcsönözni saját osztrák koronájára, hogy legyen ennek az arany pártnak ereje összetartani szerte málló birodalmát.

Tanulni kell a történelemtől, még pedig első sorban azoknak, a kik a történelmet csinálják.

Poroszország hamar felismerte, hogy valamely államnak ereje a nemzeti érzésben és a vallásosságban van. E kettő vezette diadalra fegyvereit 1814-ben, ezeket tartotta meg bölcsen állama alapjainál mai napig. Sehol sem élénkebb a vallási élet, mint Poroszországban, melynek egyik legerősebb pártját a kath. centrum-párt képezi, de ott esze ágában sincs senkinek a vallási érzelmeket meggyanusítani, mert valamennyi művelt ember belátja a vallás szükséges voltát s a vallási küzdelmeket kiegyenlíti az, hogy valamennyien egymást teljesen egyforma jó hazafiaknak tartják. Ezért nincs Németországban Los von Rom-mozgalom, ezért rakta le a kulturharci fegyvereit Bismarck a pápa előtt, ezért gyarapodik a német katolicizmus napról-napra.

Poroszország két, egykor hatalmas szomszédjánál valami hiányzik ezekből.

Ausztriában nincs és nem is volt nemzeti érzés soha. A Habsburg név tartotta össze a széthúzó elemeket, míg birta; de az ujkor sokat levont a történelmi nevek varázsából. Ezért ha Ausztriában nemzeti mozgalom támad, az szembeállítja az államot a nemzettel s az állam megbontását célozza; viszont Ausztria állami megerősödése magával vonná a népek elgyöngülését. Tehát minden ellenkezője a porosz viszonyoknak, a hol a nemzeti dinasztia maga vezeti a nemzeti mozgalmakat; nem csoda hát, ha egyik állam süllyed, a másik emelkedik.

Franciaországban nem hiányzik a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tizenhatéves asszony.

Írta: Pakots József.

Zizike a kaszinóbálok mult el tizenöt éves. Csenevész, apró leányka, szőke, borzos hajjal, hunczut karikára nyílt szemekkel. Jó gyerek volt különben, csak a kisasszonyt szerette boshizantói és pater Erazmust csapta be egy-egy bűn erejéig. Gyónáskor ugyanis mindig eltsolta egy nebán főbenjáróbb vétékét.

Zizikét egy délután, miközben a kisasszony fotográfiáját igyekezett nagy buzgalommal megörökíteni a francia füzetében, maga elé ciztálta a mamája. A mama a hálószobában a pamlagra volt dülve és kritikus szemekkel mérgette Zizit.

— Megint rendetlen vagy! — mondta szigorúan. — Pedig egész nagy lány lettél! Nem szégyenled magad!

Zizi ijedten huzkodta lefelé a kötényét. A térdeit igyekezett eltakarni, mert az hitte, ki-látszanak a rövid szoknya alól. Nagyon kevesellette a ruháját és mindig is mondta a mamának:

— Mamuczi, mikor vesz már hosszú ruhát?

— Hallgass, te pont, megbolondultál? — mondta ilyenkor a mama.

Most azonban komolyan ránczolta össze a homlokát és békétlenül ingatta a fejét.

— Csakugyan hosszú ruha kell már a békának, felyult, mint egy paszulykaró! Igaz, — mondta azután hirtelen, mintha éppen most jutott volna eszébe — fogsz, okvetlenül fogsz kapni hosszú ruhát. Itt volt ma Gernyeszegi Pál ur és megígérte, hogy szerez egyet.

— Pali volt itt? Oh, de jó fiu! Na, ha még egyszer eljön, nem fogom meghuzni a bajuszát.

— Tán beszélhetnél egy kicsit több tisztelettel róla. Ő már idős ember, míg te egy kis pont vagy, egy semmi... Érted?

Zizikét fojtogatta a kaczagás. Hogyne, mikor hosszú ruhát kap. Aztán éppen Pali veszi. Nagyszerű fiu az a Pali igazán. Juj, de pompás!

Nem birt tovább magával. Trallázva futott ki a szobából és tánczolva kiabált végig a folyosón:

— Kisasszony, kisasszony! Pakkoljon. Már nem vagyok kicsi leány. Adieu kisasszony, adieu!

Zizikét a mama visszahívta. Csunyan összeszidta mindenekelőtt és igen zord hangon mondá:

— Először is, ne vihogj, mert a sarokba állítlak, másodsor, mivel nagy leány vagy, férjhez fogsz menni. Érted?

— Nem... dadogott Zizike.

— Hát majd megérted. Ma itt volt Gernyeszegi Pál ur és megígérte a kezdet. Én és az apád ígent mondtunk. Te is azt fogsz mondani. Érted?

— Igen...
 — Hál' Istennek! Akkor jer ide! Na, csókold meg szépen a mamát. Hát szereted a Pali-t? Igen?

— Igen...

— Nagyon?

— Nagyon, nagyon...

— Helyes, akkor rendben van minden.

Zizike megkapta az első hosszú ruhát. Csakhogy ez a menyasszonyi ruha volt. Hosszabb is volt, mint más hosszú ruha és Zizike büszkesége határt nem ismert. Ugy suhogott fehér selyme a szép ruhának és a sleppje hosszan huzódott utánna. Igazán, remek ruha volt és meg is csodálta mindenki. Liza néni azt is mondta, hogy a többi lányokat egyébe leli majd, ha meglátják.

Szombaton délután volt az esküvő és a mama egy sirt, amikor Zizike fejére tette a mirtuskoszorút. Különbönd mind nki sirt, csak Zizikének volt határtalan jókedve. A templomajtóban pláne, mikor kifelé jöttek, hangosan el is kacagta magát. Ugy esett a dolog, hogy a hosszú menyasszonyi ruhában alig tudott járni Zizi. Pedig a sleppjét is felfogták. A cziinteremben aztán valahogy a térdei közé gabalyodott a fehér, habos selyem és majd, hogy elbukott. Ezen kacagott aztán.

Othon óriási nagy lakzi volt. Pazarul felterítették az ebédlőben és még Muki bácsiék is eljöttek Nádasházáról, pedig az teljes tizen-

nemzeti érzés, de hiányzik a vallás — legalább hivatalosan. Soha a francia köztársaság hivatalosan le nem írta, elnöke hivatalosan ki nem ejtette e szót: Isten. Isten rájuk nézve hivatalosan nem létezik; miért léteznék Istenre a hivatalos Franciaország? Pedig ott a jelenkori francia államrendszer kiépítőjének, I. Napoleonnak példája: mikor hatalmát biztosnak látta, első dolga volt az egyházzal a concordatum által kibékülni.

Eltért a példától a mai köztársaság s ő látja hibája következményeit. Páris a romlottság székvárosa, a francia nép pusztul számban és vagyoni erőben, diplomáciája balsikereket ér el csupán, hadseregében megbontva minden fegyelmet. Éppen ellenkező uton halad, mint Poroszország, ki csodálja, ha eredményt is ellenkezőt ért el?

Oh, a történelem kegyetlenül megbosszulja magát azokon, akik igazgatni akarják gépezetét, pedig tanulni nem akartak tőle soha semmit!

Ime a jelen képe is: Ausztriában a Los von Rom jelszava Los von Habsburggá alakult át; Franciaország elrabolta az egyházi ingatlanokat nyíltan, most hazug ürügyek alatt a kath. egyházi ingóságokat akarja lopva megszerezni; addig a porosz tanuló dolgozik, ápolja a nemzeti érzést, — katonái pedig a kereszt védelmében ontják vérüket messze Keleten.

Melyik tanulta meg jobban a történelmet?

Melyiké a jövő?

S melyiket válaszszuk példaképül mi?

K. A.

Bizottsági ülések.

A képviselőháznak állandó igazolási bizottsága Kubinyi Árpád elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Degen Gusztáv Sopronmegye nagymartoni, Dienes Márton csongrádi és Molnár Józsiás Háromszékmegye kézdívásárhely-vidéki kerületében megválasztott képviselők megbízó leveleit. A megbízó leveleket

szolgáló választási jegyzőkönyveket úgy kiállításukra, mint tartalmukra nézve a törvény és házszabályok rendelkezéseivel megegyezőnek találta a bizottság s ennek folytán a nevezett képviselőket a kérvényezhetésre megszabott harmincz nap fentartásával igazolta. Tárgyalás alá vevén továbbá a bizottság Schwartz Lajosnak, a horvát országgyűlés által a törvény értelmében a közös magyar országgyűlésre kiküldött országgyűlési képviselőnek a horvát országgyűlés elnöksége által kiállított megbízó levelét, annak tudomásul vevését hozza a háznak javaslatba. A bizottság megállapodásainak a ház elé terjesztésével jegyzőjét, Psik Lajost bizta meg.

A képviselőház igazságügyi bizottsága Szilágyi Dezső elnöklésével ma ülést tartott, melyen a szegedi kir. főügyészség által a Büntetőtörvénykönyv 264. §-a értelmében adandó felhatalmazás ügyében tett fölterjesztés előadójának megválasztotta Kula Jánost s elhatározta, hogy a felterjesztést f. hó 19-én d. u. 1/2 5 órakor tartandó ülésében fogja tárgyalás alá venni.

A parlament reformja.

A kormány a jelen ülészek folyamára két fontos reformot helyez kilátásba; az egyik az összeférhetlenségi, a másik a vicinális vasutakról szóló törvény. Mindkét javaslatnak — noha tárgyak egymástól elüt — ugyan az a célja volna: a képviselőház erkölcsi színvonalának emelése. Ennek a két javaslatnak volna hivatása véget vetni annak a szégyenletes állapotnak, hogy a magyar, de különösen a kormányparti képviselőség üzlettel süllyedt.

A képviselők az állam bérlői, a képviselők vágják zsebre az államilag segélyezett vállalatok hasznát, a képviselők bent ülnek mindazoknak az intézeteknek igazgatóságában és felügyelőbizottságában, melyeket ezernyi látható és láthatatlan szál fűz a kormányhoz és tesz függővé annak jó- vagy rosszakaratától.

A képviselők veszik ki a helyi érdekű vasutak engedélyeit, szerzik meg az állami és törvényhatósági járulékokat és sózzák végül a vasutakat az állam nyakába. Vagy száz olyan

képviselő van, a ki jobb üzletet csinál, mint akárhány bankigazgató és a kinek jóformán munka nélkül több jövedelme van, mint akárhány dúsgazdag ember hirében álló földbirtokosnak.

Ez a választási korrupciónak is egyik főoka, mert 20.000—100.000 forint évi jövedelemért, vagy egy csapásra is sok ezer forntnyi vagyont hajtó üzletekért érdemes tízezreket költeni és a népet étellel, itallal és pénzzel korrumpálni. Az eddigi kormányok szabad folyást engedtek a választási korrupciónak, maguk is növelték és szemet hunytak a parlamenti üzérkedések fölött.

A Bánffy buktaó paktum kicsikarta az új kormánytól azt a ígéretet, hogy törvényeket fog alkotni, az inkompatibilisták és vicinálisták ellen. A kormány nagy későre, jóformán a tizenkettedik órában készül ez irányban vállalt kötelezettségeit teljesíteni.

Csak legyen benne köszönet!

Már is hire jár, hogy a kormány nem fog beleavatkozni az összeférhetlenségi bizottság dolgaiba, a bizottság viszont olyan javaslatot fog bemutatni, mely csakugyan véget vet az összeférhetlenségi velleltásoknak, a mennyiben összeférőnek fogja kimondani mindazt, a miben a mai képviselők leledzenek.

A vicinális törvényről még nincsenek bővebb hireink; de annyit előre mondhatunk, hogy csak akkor fog érne valamit, ha nem csak a képviselőket, hanem azoknak kipuhatható strohmannjait is ki fogják zárni a koncesszióvadászatból.

Ha tévednénk és a kormány tényleg igazságos és célt érő törvényeket mutatna be: fölötte örvendénénk és nem késnénk elismerésünket kifejezni.

TAJÉKOZTATO.

- Január 20. Kath. Kör ünnepélye a kör disztermében d. e. 11 órakor.
 Január 20. d. u. 5 óra. Zeneegylet hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
 Január 20. Kamarai beltagok választása.
 Január 20. Az ipartestület évi közgyűlése a tűzoltó órányán d. e. 9 órakor.
 Január 27. A Polgári takarékpénztár évi közgyűlése d. e. 11 órakor.
 Január 27. Izr. nőegylet sétahangversenye a Fekete Sasban d. u. 4 órakor.

két óra gyorsvonattal. Lehetetlenség is azt elmondani, mi minden volt a lakzin. Zizikének igen kellemetlenül esett az, hogy mindenki vele foglalkozott. És mindig mondták:

— Az új asszony. Az új asszony...

A mama folyton azt sugta a fülébe:

— Viseld magad illedelmesen. Aztán ne dobálódz kenyérgalacsinnal az asztal fölött! A fogaidat pedig ne mutasd annyit! Légy komoly! Na!

Muki bácsi valami nagy beszédet mondott.

Szépen kikanyarította, az asztalnál mindenki helyeslőleg bólintott a fejével. Aztán odajött Muki bácsi Zizikéhez és megcsókolta. Brr, de borszagu volt.

Palinak egy párszor rá kellett ütni a kezére, mert mindig a Zizi kezét szorongatta. Ejjél felé asztalt bontottak. Kihordtak mindent az ebédlőből és azt mondták, hogy táncz lesz. Liza néni fog zongorázni. Papa igaz cigányokat akart hozatni, de a mama azt kérdezte:

— Minek az?

— De — mondta a papa — a mi lakodalmunkon is cigányok hozták...

— Az akkor volt! Most más világot élünk. Punktum!

Ezzel el volt intézve.

Zizike olyan álmos volt. A feje is fájt. Talán mert bort is ivott, Pali ugyanis egyre biztatta, hogy igyék. Mig rendezgettek s a széke-

ket hozták erre-arra, senki sem figyelt Zizikére. Palit karonfogta Muki bácsi és mind magyarázott neki.

Zizike gondolt egyet. Ha most kiszökne innen. Beszaladna a hálószobába és bebujnók a mama ágyába. Senki sem venné észre. Joj, de pompásan aludnék. Aztán kereshetnék. Különböb háltha nem is keresnék. Igazán nagy-szerű.

Besurrant a hálószobába és bebujt a dunna alá. Menten elaludt és az ajkán bolondos, vidám pajkos mosoly röpködött.

Mamák aztán keresték is, meg is találták és szörnyűkődtek. Mindenki begyült a hálószobába, a férfiakat alig lehetett kiteszkolni. A mama aztán szidta, korholta a lusta kis asszonyt és megparancsolta, hogy azonnal keljen föl. Különböb is nem itt fog aludni többet. Elmegy Palival abba a nagy sárga, emeletes házba a piac téren. Ott fognak lakni. Na csak, egy-kettő!

Kint a hálószoba előtt a férfiak kórusban kacagtak és folyton kiabálták:

— Lássuk az új asszonyt!

Közben egyre tuszkolták Palit.

— Na, menj be a feleségedhez!

Zizikével azonban nem lehetett birni. Sirt, jajgatott, hogy ő nem megy el a sárga házba, hogy ő meghal ott. O csak itt marad a mamánál. Ő jó lesz ezentul, a kisasszonyt sem bántja többé, a hosszú ruha se kell.

A mama dühösködött, aztán szeliden kérte, csizógatta. Liza néni, Tinka néni segítettek a kérésben. De mindhiába volt. Zizike megkötötte magát, hogy: nem, nem és nem!

Végtére a mama kijelentette a vendégek előtt, hogy a kicsike beteg, fáj egy szikrányit a feje, később majd kijön. Addig csak mulassanak.

A vendégek hitték is, nem is. Palinak résztvevő arcczal szorongatták a kezét és kacagtak. Aztán tovább mulattak.

A mama még jeges borogatást is vitt be a hálószobába, hogy annál nagyobb legyen a látszat.

Négy napig nem tudták Zizikét hazulról elcsalni. Se szép szó, se harag nem használt. Pali buskomorságba esett és pisztolyt emlegetett. Már kétségbe voltak esve. A mama kijelentette, hogy megveri azt a fruskát. Pali megtiltotta. Zizike az ő felesége, ahhoz ne nyuljon teremtetett lény egy ujjal sem.

— Na hiszen szép feleség! — vágta vissza gunyosan a mama. — Ha a maga felesége, vigye hát haza. Na?

Végtére is a mamának akadt valami jónak ígérkező eszméje. Szavát adta Zizikének, hogy nem kell ott maradnia, csak jöjjön vele a sárga házba. Mert mégis csak illik, hogy lássa a szobáit. Mert szobái vannak ám Zizikének. Több is. Ebédlő, spájz, konyha, szalon.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 17.

Perczel Dezső elnök föltizenegy óraker megnyitja az ülést.

Marjay a közigazgatás bajairól.

Napirenden van a belügyi tárcza költségvetése.

Marjay Péter szólal fel először. A belügyi kormányzat nem kielégítő s céljának sem felel meg. Evtizedek óta semmi ellen sem hangzott fel annyi panasz, mint a magyar közigazgatás ellen. Limonádé rendszer ez a mai. — A miniszterelnöknek két esztendő előtt tett kijelentései, programbeszéde még ma is csak holt program, mely soha meg nem valósul. — A megyében, a községekben a közigazgatás faktori nem védelmezői a jogrendnek, nem támogatói a közrendnek. A közigazgatási tisztviselők helyzetét sokan fel akarják emelni. Ez felesleges dolog. Nem a fizetésüket kell fel emelni, hanem udvariasságra, tisztességre és emberségre kell őket tanítani. A községi képviselőtestületről s ennek megválasztásáról beszélt azután a szónok. Nyolczvan millióba kerül a belügyi kormányzat, s ezért a nagy összegért annyi előnye sincs a magyar adózó polgárnak, hogy az adóhátralékokban rendben bánjanak a magyar közönséggel. A közbiztonsági állapotok annyira romlottak, hogy napirenden vannak a rablások és gyújtogatások. Hibáztatja a községi közegészségügyi kórházi rendszert, utal a belügyi adminisztráció sürgős reformjára.

A főispáni állás felesleges, ez egy ingyen élő állapot és már elérkezett az ideje, hogy ez állásokat eltöröljék. A mi a nyugdíjak ügyét illeti, az is sürgős megoldásra, illetve eltörlésre vár. A nyugdíjak az ingyenélők számát szaporítják. Magyarország ez a szegény állam most évenként 20 millió korona nyugdíjat fizet. Hova jutunk. A nyugdíjügy sürgős revízióját óhajtja.

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés.)

Jaj, micsoda szalon! Azt látni kell. Csupa selyem-plüssel vannak bevonva a butorok. Itt vannak a kulcsok. Ez az ebédli kulcsa, az a spájzé. Nem is kell ott maradni, csak éppen hogy megnézik egy kicsit. Estére visszajönnek. Pali addig bezárják ide a papa dolgozó szobájba. Jó? Hát hogyné volna jó? Hisz estére visszajönnek. És elmentek.

A mamának igaza volt. A szalon csakugyan remek szép volt. Zizike nem tudta megállni, hogy bele ne vessé magát minden fotelbe. A selyem-plüss huzatot mindenütt meg simogatta, az apró nippeket egytől-egyig végig-mustrálta.

Hanem az ebédlővel baj volt. Ott több rendtelenséget tapasztalt Zizike, amit nem tudott elnézni. A nagy, üveges kredenczben semmi sem volt a helyén, aztán több más baj volt. Azon mind segíteni kellett és Zizike folytonosan tett-vett. A mama közben kilopózkodott az ebédlőből. Sötét is lett és Zizikének még annyi dolga volt. Tisztára beesteledett. Ki akart szólni, hogy hozzanak valami világot és ekkor rémülten látta, hogy rázárták az ajtót. Dörömbözni kezdett, de senki sem jött. Sirt, jajgatott és aztán újra dörömbözött. Koromsötét volt már. Félni is kezdett. Oh, bár jönne valaki, ha mindjárt Pali is lenne.

És ekkor kinyitott az ajtó és — belépett Pali.

A honti állapotok.

Ivánka Oszkár: Konkoly Thege Sándor legutóbbi beszédével foglalkozva, azt mondja, hogy a beszéd sem realis sem loyális volt. A hontmegyei állapotokat illetőleg hangoztatja, hogy ott éveken keresztül visszaélések fordultak elő és így a belügyminiszter élt a jogával és a hontmegyei állapotokat megvizsgálta. Hogy milyen volt a vizsgálat eredménye, azt tudjuk, ezért a képviselő urtól nem volt helyes a belügyminiszter intézkedéseit ide a Ház elé hozni. A belügyminiszter programjához híven, a jog törvény és igazság jelszavait minden vonalon érvényesíti, ezért bizalommal viseltetem a kormány iránt és a költségvetést elfogadom. (Helyeslés.)

Konkoly Thege Sándor személyes kérdésben szólal fel, kijelenti, hogy a multkori felszólalásával senkit sem sértett és csodálja, hogy csupán Ivánka Oszkár veti a szemére, hogy személyeskedett.

Kubik Béla: Ezt Falktól tanulta, úgy beszél, mint Falk. (Zajos derűtség.)

Konkoly Sándor: Inkább álljak én a közönség előtt a tapintatlanság vádjá alatt, semmint hogy Hontvármegye tisztikara méltatlanul meg legyen hurcolva. (Helyeslés.)

A vidéki városok pénzügyei.

Visontai Soma a vidéki városok pénzügyi viszonyaival foglalkozott. Kifejtette, hogy a városok legnagyobb része túl van terhelve nagy pótdával, jövedelmeit leginkább személyi kiadásokra és adósságai törlesztésére fordítja s nem jut kulturális célokra. Az ország fejlődésének ez nagy akadály. De vajjon szabadságunk és jogaink fejlődése negyvennyolcz óta mekkorát haladt? Nincs-e a mai napig alkotmányunkból kizárva a nép nagy része. Okos dolog-e, hogy most, a mikor minden perczre és minden kézre szükség van országunk előbbrevitelében, okos dolog-e kizárni a munkások egész tömegét az alkotmányból?

Szól ezután a gyülekezési jog kodifikálásáról, melyet a miniszter megígért. Ha kodifikálják e jogot, úgy kell megcsinálni, hogy a gyülekezést nem engedélyezni, hanem tudomásul venni kell. (Zaj a jobbon.)

Ugron Gábor: Kérem, ez fontos dolog, nem társalgásra való.

Visontai: Végül kijelenti, hogy a belügyi kormányzatban nem bizik s a költségvetést nem fogadja el.

Szél Kálmán miniszterelnök: (Kiáltások: Öt perczet! Másfelől: Halljuk! Halljuk!) Engedelmet kér, hogy most beszélhessen. Az öt perczből tíz percz lesz s az idő rövid. Az ellenzék föltételezi róla a jó szándékot. Ezt is köszöni. Ez már az elismerés kezdete.

A győri püspök halála.

Az egész országban általános és őszinte részvétet kelt Győr nagynevű püspökének halála. Nem tartozott a liberális sajtó dédelgett kedvencei közé, mégis a legnagyobb hangon parentálják el benne az apostoli lelkű főpapot, a kiváló író, a nagy hazafit, a magyar kultúra bőkezű maecenását s a nemeslelkű emberbarátot.

Nestora volt a magyar püspöki karnak, utolsó azok közül, akik részt vettek a vatikáni zsinaton és apostoli királyunk koronázásán.

Végrendelete.

Tegnap bontották fel az elhunyt püspök végrendeletét, amelyet igazán nemes, apostoli

szellem leng át. Szent Jeromos igéjével kezdi: Hamar meghal az öreg s az ifju is meghalhat hirtelen. Lelkét az Ur Jézus irgalmába ajánlva, kijelenti, hogy az üdvözítő katolikus hitben kíván meghalni. Egyházmegyéje papságának és világi híveinek szeretetét hagyja. Mindenkitől bocsánatot kér és viszont bocsánatot ad.

Azután így folytatja:

„Temetésem legyen egyszerű, holttestem székesegyházam sírboltjában takarítassék el s egy ünnepies szentmisével, emlékbeszéd nélkül minden bevégeztessék, külön exequiak ne tartassanak. Temetésemkor a szegények között 500 forint osztassék ki, a kiosztás foganatosítására bizalommal felkérem Győr szab. kir. város tek. hatóságát.”

Miután szabad végrendelező jogát 22.730 forintnyi adó lefizetése mellett megváltotta, megmaradt vagyonának örökösivé a következőket teszi:

1. Győri nagyobb papnevelőt.
2. Papi nyugdíjintézetet.
3. Győregyházmegyei kántortanítók nyugdíjintézetét.
4. Győregyházmegyei alapot.

Azután udvari papjainak egyenkint 100—100 darab aranyat hagyományoz. Rokonainak 24.000 koronát. Cselédeiről is megemlékezett; mindeniknek kétesztendei bérén kívül szép összeget hagy. A kapuvári zárda, a győri tanulók tápintézete, valamint a győri papság évi irodalmi pályázati alapját kiegészíti. A szőlő-falujabeli, a veszkényi szegény-intézetnek 22.000 koronát rendel alapul. Három szegény plebániát 20.000 koronás alappal segít. Szegény templomoknak kisebb összegekben 7000 koronát hagy. A győrvárosi iskolai autonómiának 2000, különböző iskoláknak 5200 koronát rendel. A győri fiúárva-háznak 2000, győrnádorvárosi katolikus leányárva-háznak 2000, győri közkörháznak 2000, győr-szigeti apácák kórházának 2000, szegény-alapnak 2000, orsolyita apácáknak 2000 koronát hagyományoz. Soproni Voss-árva-háznak, a Megváltó- és orsolyita apáca-házaknak egyenkint 2000 koronát, a Szent István- és Szent László-Társulatnak 2000—2000 koronát, a képzőművészeti intézetnek és a vakok intézetének 1000—1000 koronát, a váci siketnémák intézetének 1000 koronát. A káptalant kéri, hogy két végrehajtót rendeljen ki, akiknek egyenkint 200 aranyat rendel. Könyveit, egyházi szereit, ornátusait a püspökségnek hagyja. Rendeli továbbá, hogy temetésekor a városi hatóság útján 1000 koronát osszanak ki hagyatékából a szegények között. Végrendeletét, e megható imával fejezi be:

„Édes Jézusom, ki engem a porból fel emeltél s szent oltárodnak szolgálatára segítél s végnélküli kegyelmességed által folyvást istápol-tál, fogadd ez alkalommal is szegény szolgád legmélyebb háláját; s ha majd eljön az óra, hogy lelépjek a kirendelt földi pályámról, légy irgalmas nekem s engedd meg, hogy szenteid társaságában dicsőíthesselek téged. Boldogságos Szűz Mária, kinek pártfogásába ajánlott boldogemlékü jó édes anyám, védszentjeim: Szent János, Szent József, Szent Jeromos, Szent Ferencz, Szent Rozália, Szent Teréz, Szent Klára s te Szent Órangyalom, esedeztetek érettem, most és halálom óráján a mi Urunk Jézus Krisztusnál, kinek legyen dicséret és dicsőség mindörökké. Amen.”

Intézkedések a temetésre.

A győri székeskáptalan a lesújtó gyász eset után nyomban összeült s intézkedéseket tett a temetésre. A gyászszertartás végzésére a káptalan báró Hornig Károly veszprémi püspököt kérte fel, aki táviratilag tudatta a káptalannal, hogy elvégzi azt. A temetés szombaton reggel fog végbe menni.

Az egyházmegye ügyeit Kutrovácz Ernő felszentelt püspök vezeti, ki segédpüspöke volt az elhunytak, s lesz az interregnum alatt a káptalani helynök.

Erdey Gusztáv gyilkosai.

— Saját tudósítónktól. —

Megirtuk a mult napokban a görbedi szomorú esetet.

A görög keletiek Karácsony másodnapját ünnepelték.

Görbeden Illés József gör. keleti lelkész estélyt adott. Vacsora alatt fél 8 óra tájban az ablakon keresztül egy lövés dördült el.

Nem tudni kinek volt szánva, de valószínűleg célzott tévesztett. Az ablaknál muzsikáló cigányprimást, *Erdey* Gusztit érte, — aki holtan terült el a padozaton.

Az orvosrendőri vizsgálat kiderítette, hogy négy lencse alakú ólom löveg furdótt be a tarkóján keresztül a koponyájába s azonnali halált okozott.

A csendőrség megindította a nyomozást s dicséretére legyen mondva, a tetteseket nagyon hamar kézre is kerítette.

A gyanu *Hosszu* János és *Jován* György görbedi lakosokra esett. Házkutatást tartottak s birtokukban a szalmakazalba eldugva megtalálták a vadász fegyvert, löport s ugyanolyan söréteket, melyek közül négy az *Erdey* Gusztai halálát okozta.

Ezekon kívül több oly súlyos gyanuok merült fel, melyek alapján a nevezett egyének le tartóztatása szükségessé vált. Kivülök letartóztatották még bűnrészesség gyanuja miatt *Gróza* Juon görbedi lakost is.

A tettesek mindent tagadnak. A gyilkosságról csak hirből van tudomásuk, azt azonban, hogy a fegyver és löszerek az ő tulajdonaikat képezi, beismerték.

A gyilkos golyó, mint a körülményekből s a vizsgálat adataiból kitetszik, *Illés Józsefnek* volt szánva.

A gyilkosokat átkisérték a tenkei járásbíróóság börtönébe.

Az orvos-rendőri bonczolásnál, valamint a vizsgálatnál dr. *Vámossy* Mihály kir. alügyész és dr. *Madarász* Kálmán tenkei járásbíró voltak jelen.

A vizsgálat még mindig folyik s befejezte után a gyilkosokat átkiséri a nagyvárad kir. ügyésség fogházába.

UJDONSAGOK.

* **A honvéd gyalogsági laktanya feltöltése.** Nagyvárad város tanácsa, mint közöltük, kimondotta, hogy *Rimanóczy* Kálmán és *Rendes* Vilmos vállalkozóknak kiaknázás végett átadja az építés alatt levő honvéd gyalogsági laktanya mellett levő 3 holdnyi területet, a már befizetett 2200 korona ellenében. Ha azonban a vállalkozók nem akarják a területet kihasználni, azért a befizetett összeg a városi pénztárban marad. Időközben azonban *Rimanóczy* és társa a tanács határozatára beadványt intéztek a tanácshoz, amelyben kijelentik, hogy a részükre kicsi, mert ők világosan 3 *katasztrális* hold területet kértek, mivel 16,000 köbméter földre van szükségük. Így az átengedett területen kívül még két darab földet kell átadni a városnak. A bizottság kint járt e végből a helyszínen s a tanács elé azon javaslatot terjesztette, hogy a még kívánt terület kiaknázása engedélyezhető, ha a többlet föld ellenértékül még 400 forintot, fizetnek a vállalkozók, vagy ha ezt nem fogadják el, a befizetett összeg részükre visszaadásék. A tanács elfogadta ezen javaslatot. — Ezzel egyben a főmérnök előterjesztette, hogy a vállalkozók az eredetileg kijelölt ingyen

területen, a Bónai-kút mellett bevágásokat tettek s már 2000 köbméter földet elhordtak. Erről a helyről most már vagy el kell hordani a bevágott földet, vagy a területet másként rendezni, mert így veszélyes az ottani forgalomra. Ez ügyben átír a város a honvéd parancsnoksághoz, mint a laktanya építettőjéhez.

* **Az állami nagyérem.** Mint a B. K. jelenti, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az orsz. képzőművészeti társulat 1900—1901. évi téli tárlata alkalmából az állami nagy aranyérmel *Zemplényi* Tivadar festőművésznek adományozta.

* **A főjegyzői szék elfoglalása.** Tudvalevőleg a kir. közigazgatási bíróság ítélete folytán most már mi sem áll utjában, hogy Nagyvárad város főjegyzői székét elfoglalja az ez állásra megválasztott *Rimler* Károly r. kapitány. Mint illetékes forrásból értesülünk, *Rimler* Károly a február havi közgyűlés előtt fog nyilatkozni, hogy elfoglalja-e a városi főjegyzői székét, s ez esetben a közgyűlés színe előtt leteszi az esküt, avagy leköszön a főjegyzőségről s továbbra is megtartja a rendőr kapitányi állást. — A közérdek szempontjából azonban feltétlenül szükséges, hogy a polgármester azonnal intézkedjék a főjegyző ressortjába tartozó ügyek elintézéséről, mert az sehogys felel meg a közigazgatáshoz kötött kívánalmaknak, hogy hosszú ideig összegyűjtsék az elintézetlen ügyeket. Az esetleges hátrányokért ki fog felelni?

* **Az Apolló bérlete.** A kir. tábla kibővítése folytán a kir. főügyésséget a tavasszal ebben az új épületben helyezik el. A kir. főügyésség május 1-re fog átköltözni új helyiségébe s ezzel az Apolló épületében elfoglalt helyiségek felszabadulnak. Nagyvárad város tanácsa elhatározta, hogy az Apolló épület ezen lakrészeit május hó 1-től bérbeadja.

* **A Kath. Kőr felolvasó estélye** iránt városszerte nagy az érdeklődés és pedig méltán; olyan kitűnően összeállított műsorral lép a közönség elé a kőr, mely okvetlenül nagy érdeklődést kelt mindenütt. A zeneszámokból már erősen folynak a próbák. Minthogy a meghívók expedálás körül lehetetlen tévedést elkerülni, felkéri a rendezőség mindazokat, a kik eddig tévedésből meghívót nem kaptak, sziveskedjenek eziránt lapunk szerkesztőségéhez vagy kiadóhivatalához fordulni.

* **A hosszúéletűek hazája.** A francia statisztikusok alaposan kimutatták, hogy annak a régi közmondásnak, mely szerint Magyarországon kívül nincs élet, csakugyan igaza van. Magyarországon — így hiszik a francziák — nem csak jól élnek az emberek, de sokáig is élnek. A között a 62,000 száz éven felüli aggastyán közt, akik Európában éltek az utolsó tíz évben, Magyarországon volt a legtöbb. Ebből aztán bátran azt lehet következtetni, hogy ez a hosszúéletűek hazája. Csak azt ne következtessék belőle, hogy az aggastyánok hazája.

* **A város mint alapító tag.** A gazdasági cselédpénztár, a melyből a gazdasági cselédek betegség, szerencsétlenség esetén nyerne segélyt. Nagyváradon előre láthatólag megalakítható lesz, mivel a szükséges 50 tag bizonyára ki fog kerülni. Nagyvárad város tanácsa elhatározta, hogy 300 korona összeggel alapító tagul belép a cselédpénztárba.

* **Irka-firka, ákom-bákom . . .** A Jókai-Strauss-féle Czigánybáró ismert nótáját választhatja jelszónak az a képviselő, aki az imént alakuló osztrák Reichsrathnak kétségtelül egyik érdekes alakja lesz. Fijak paraszt képviselő, aki a harminczhárom széthuzó párt közt a Sztolajowski-párthoz tartozik, ha egyébert nem, hát már azért lesz a birodalmi tanácsnak valószínűleg paratlan nevezetessége, mert analfabéta. Ő az egyedüli parlamenti tag aki gyerek-

korában csak úgy, mint a cigánybáró, löböt forgott a disznóól körül mint az iskolában és ifju éveinek drága idejét nem pazarolta az ábécé és egyéb haszontalanságok megtanulására. És jó példával járt elől, midőn hiveinek megmutatta, hogy irás-olvasás nélkül is nemcsak boldogulni lehet ezen a világon, hanem az osztrák Reichsrathba is be lehet jutni, csak akarat kell hozzá. A paraszt nagyságos urat persze leginkább képviselőtársal irigyelhetik. Az ő beszédeit miatta ugyan közölhetik a lapok szösz szerint, egész terjedelmükben, kivonatban, hiven vagy elferdítve, mit bánja ő, hisz ugy sem tudatja elolvasni! Hogy Fijak képviselő ur mit fog tenni, ha véletlenül — jegyzőnek választják meg, az már az ő gondja.

* **Sima Ferencz Nagyváradon.** Szentes hirhelt volt képviselője tegnap és tegnapelőtt a telepítési ügygyel kapcsolatban Nagyváradon időzött s Zboril Ferencz kőfaragó-utczai vendéglőjébe volt szállva. — A nagy telepítő, italmérsi engedélyt akar kieszközölni hiveinek, hogy ezzel betetözze nagy munkáját. — Ezzel egyidejűleg megemlítjük, hogy már ez ideig tudomásunk szerint kilencz ember halt meg a Sima Ferencz telepén.

* **Ingyen kenyér.** Tegnap ismét csinos összeg érkezett az ingyen kenyér kiosztása érdekében megindult mozgalom vezetőihez. Az adakozók között ott találjuk *Tisza* Kálmánt és feleségét akik 100—100 koronát küldöttek ingyen kenyérre *Bulyovszky* Józsefné urnő kezéihez, következő levél kíséretében:

Nagyságos Asszonyom!

A mai postával voltam bátor Nagyságod czime alatt postautalványon küldeni 100 koronát feleségem nevében, 100 koronát pedig saját magam részéről, kérem legyen szives azt elfogadni és az ingyen kenyér-kiosztásnál saját belátása és nemes szándéka szerint felhasználni.

Tisztelettel vagyok Nagyságodnak kész szolgálója:
Tisza Kálmán.

Az alább kimutatott pénzadományokon kívül *Fröhlich* János 450 adag hurkát juttatott a mozgalom vezetőihez, amit a Bémer-téren ki is osztottak. A tegnapi napon a következő adományok érkeztek: *Tisza* Kálmán 100 korona, *Tisza* Kálmán 100 kor., *Schwarcz* Gyula (Gyapoly) 50 kor., *Dús* László 10 kor., *Stern* Jakab bádógos 4 kor., *Sanyika* 5 korona. Összesen 200 korona.

* **Elhanyagolt temető-utak.** A nagy havazás járhatatlanná tette a temetőkhöz vezető gyalogutakat, mert a nagy hó eltakarításáról a hatóság éppen nem gondoskodott. Napról-napra a temetést kísérő közönség a kocsit ut havában kénytelen járni. Most még csak tűrhető az állapot, de ha olvadni kezd a hó, bokáig érő jeges vízben kell a gyászoló közönségnek járni, ami már csak közegészségügyi szempontból is veszedelmes. A tanács tegnapi ülésén szóba került ez a dolog, s több tanács tag azon nézetnek adott kifejezést, hogy a város nem köteles a temetőkhöz vezető utakat tisztítani. Végre is *Rimler* Károly főkapitány kijelentette, hogy ha a város e célra nem áldoz, az utcáseprőssel fogja a temetőkhöz vezető gyalogutakról a havat elsepertetni. — A városi tanács utánna nézhetne, hogy nyí a fővárosban, mint a nagyobb vidéki városokban több gondot fordítanak a közönség igényeire.

* **Rendőri hírek. Találtatott.** Fohn B. Gyula, nagy-körözs-utczai szatócs üzletében egy 26278. sz. Amígó Móróál egy arany óra és lánczról kiállított zálog czédulát talált igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségnél. — **Ellopott aranyak.** *Bostyán* Erzsébet Nyiry György gyógyszerésznél szolgált szakácsnői minőségben. Már régóta őrzött négy darab cs. és kir. aranyat egy erszényben. Tegnap az aranyoknak hült helyét találta. Jelentést tett a rendőrségnél, s csakhamar kézrekerítették a tetteseket két nyomdásztanuló személyében.

* **Titkos lövöldözők.** A nyáron nagy érdekességre tettek szert egyes ismeretlen alakzatok, mint »titkos kődobálók.« Fel-feltűntek itt is, ott is, beveregtetve néhány ablakot s aztán nyomtalanul eltűnve a semmiségbe. A hideg beálltával befagytak a kővek a földbe és befagyott a kődobálók dicsősége is, helyet adván a titkos lövöldözőknek. A Körözs-parton néhány házon keresztüllőtték az ablakokat, így többek közt a reáliskola igazgatói irodában is átlukasztották az ablakokat. A szobában sikerült megtalálni a golyót is s ebből következőleg a titkos lövöldözők Flaubert-puskával vannak felfegyverkezve.

* **A Fehér Kereszt sikkasztója.** A Fehér Kereszt lelencz-egyesület sok száz szüleitől elhagyott gyermeket ápolgat vidéki telepein s az apróságok tápszüleinek havonként küldi meg a 10—15 forint között váltakozó tartásdíjat. A napokban Kircz Zoltán, az egyesület huszonkét éves hivatalnokát bízták meg azzal, hogy osszon ki 3200 koronát Torbágyon. Kircz a pénzt magához vette, de sem ki nem osztotta, sem nem jelentkezett azóta. Az egyesület igazgatója, dr. Szalárdy Mór bejelentette az esetet a rendőrségen, a hol kiderítették, hogy Kircz Zoltán hétfőn reggel a kassa-oderbergi vonal irányában elhagyta a fővárost. Elutazása előtt már a lopott pénzen új ruhát vett és egyéb bevásárlásokat eszközölt és minden jel arra mutat, hogy Amerikába szökött, a hol több esztendeje él egyik testvére Chikagóban. A könnyelmű fiú — úgy látszik — gondosan elkészült erre az utjára. Néhány hete állandóan utlevél után járt, a mi azonban akkor még nem tűnt föl hivatali környezetének. A rendőrség körözött Kirczet, sőt a tengeri városok hatóságait telegrafice kérte föl a fiatal sikkasztó letartóztatására.

* **Kitörölt kaszinótag.** Az Országos kaszinó tegnap este választmányi ülést tartott, a melyen minden indokolás mellőzésével Dióssy Béla székesfehérvári főhadnagyot, a kit a kaszsa-lopással vádolnak, a tagok sorából törölték. — Az országos kaszinó f. hó 27-én ülést tart, a melyen, mint értesülünk, az Atzél Béla báró halálával megüresedett igazgatói állásra Gullner Gyula államtitkárt fogják egyhangulag megválasztani.

* **Játékdüh Londonban.** Az angol fővárosban most »bridge«-nek nevezett kártyajátékot üznek nagy szenvedéllyel, mely játék olyanforma megkorrigálása a whistnek, mint az »alsós« a kalabriásznak. A »bridget« leginkább az előkelő körökben játszik és a ki az előkelőség látszatával akar tündökölni, siet a bridgezést megtanulni. Az a társaság, mely Karácsony es éjén a devontshirei hercegnél annak chathworthi kastélyában összegyűlt, Karácsony első napján délelőtt kezdte a bridgezést és csak más nap reggel öt órakor végezte. E játékban igen előkelő angol gentlemanek és ladyk vettek részt, kik közül az egyik 50,000 koronát veszített.

* **Elfogott betörők.** Tyirla Iona mosónő Kolozvári-utca 44. számú lakásáról tegnap este eltávozott. Távollétében a szoba ajtaját feltörték s ruhás ládáját, ágyneműit, tizenkét korona készpénzt s mindent ami csak a kezük ügyébe akadt, elvittek, Tyirla Iona mikor hazajött, csak az üres szobát találta. Azonnal a rendőrséghez futott s feljelentette az esetet. Bott György nyomozó rendőr azonnal ki lett küldve a tettesek kiderítésére. Hosszu fáradságos utánjárás után rá akadt a betörőkre. Éppen a Tokai Flóra kereskedésében alkudoztak a lopott holmikra. Bott György a tetteseket letartóztatta s bekísérte őket a rendőrséghez, ahol nyomban kihallgatták a jó madarakat. Kiderült, hogy a tettesek egyike Kozma Izsály, már többször volt büntetve betörésért, arcképe is ott látható a rendőrségnél, a rovott előéletű egyének diszes albumában. Jelenleg is

több betörésért volt körözve. A másik tettes Mangra Simon. Velők volt még Bárány Mihály hirhedt csavargó is, aki éppen tegnap szabadult ki a Biharmegyei közokórházból s kiszabadulását mindjárt egy operációval kezdte meg. Neki azonban sikerült megszökni. A rendőrség nyomozza, két czimboráját pedig átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

Bünesetek Biharmegyében.

Nagyvárad, január 17.

Vidéki levelezőink Biharvármegye különböző vidékeiről a következő bünesetekről értesítik lapunkat:

A juhok tolvaja.

Mig Nagyváradon a jószívű közönség táplálja a munkanélküliek százait, úgy hogy még munkást sem lehet már kapni, Biharvármegye több vidékén lopással segitenek magukon a nagyszámu inségesek.

Mévágon Hajdu Tódor mig juhait legeltetése közben a tűz mellett elszendergett, Vatyis Juon a nyájából elhajtott néhány juhot. A csendőrség nyomozást indított s meg is találta az elveszett jószágokat. Vallatni kezdték a tettest, aki töredelmesen be is vallotta bűnét. Arra a kérdésre, hogy mi vitte a bűnre, azt felelte:

— Éheztem uram! Az éhség vitt rá a rosszra.

Fereicsen ugyancsak juhlopásért fogták el Kozma Vaszalt és Szála Simont. A két bűnös az Izrael Gyula juhnyáját dézsmálta meg

Orv-vadászok.

Néhány szenvedélyes Nimród vadászejgy és fegyver-igazolvány nélkül puffogatja össze a vadállományt, daczára annak, hogy már a vadász szezon is elmúlt.

Különösen a nyulakra vadásznak nagy előszeretettel.

A feljelentett orv-vadászok ellen a vizsgálat folyamatban van.

A képviselő sarkantyuja.

A bihari kerület délczeg képviselőjének nagy kára van. Féltve őrzött kincsére egy pár ezüst sarkantyujára szemet vetett egy nyalka pocsjai legény, Szalay Gyula s nem nyugodott addig, míg azt meg nem kerítette magának. Rigó Ferencz mikor észrevette a nagy kárt, felsőhajtott:

— Nem adtam volna egy négyes fogatért!

Aztán jelentést tett a csendőrségnél s nagyon gyorsan megkerült aztán a tolvaj is, a sarkantyú is.

Tüzesetek.

H. Papp János mező-peterdi lakos kályhájából a pernyét a sertésöl mellé öntötte. Azól száraz deszkája üzet fogott és meggyuladt s az épületekben nagy károkat okozott. Sertései elpusztultak.

Köves-Egyháza Szigeti Sándor lakháza a mult napokban földig leégett. A ház biztosítva volt. A szomszéd házakat a falu lakosainak csak nagynehezen sikerült megmenteni. A tüzeset valószínűleg gyújtogatásból eredt. A csendőrség megindította a nyomozást s valószínűleg rövid idő múlva kiderül, hogy a tüzeset hogyan keletkezett.

Legény virtus.

Vigan voltak a mult napokban a sonkolyosi csárdában. A falu több legénye mulatott odabent mikor a társaság szétszórt s Papp János hazafelé vette az útját, az utszélen Herlás Vaszali és Herlás Mitru megtámadta s

úgy megverték, hogy eszméletlenül terült el a földön. Ugy szállították haza s jelenleg is betegesen fekszik. A tettesek ellen megtették a feljelentést.

ZENE ES MŰVESZET.

A Zenélő Magyarország zongora és hegedű zenemű folyóirat január 15-iki 2-ik füzeté igen érdekes tartalommal jelent meg. A mindenütt kedvelt zenemű folyóirat e száma tartalmazza a következő darabokat: *Zaionné Stöger Adél* »Kis postásom édes fecském« magyar dalt. II. *Rosey G.* a hirneves »*mézesetek*« (Honey Moon) induló szerzőjétől »*Handicap*« indulót. III. *Zsadányi Armand* »*Szabad pusztán*« magyar dalt énekhangra 2 hegedű kísérettel. IV. *Teilmann K.* »*Menutte-jét*« zongorára. Minden száma hasonló gazdag tartalommal jelenik meg a »Zenélő Magyarország«-nak. Évenként 24 füzet, minden füzet 10—10 oldal tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikertű újdonságokból összeállítva, 242 oldal tartalomért 12 korona félévre 12 füzet 120 oldal tartalomért 6 korona, és negyedévenként 6 füzetért 6 korona az előfizetés.

Előfizetheti az évi VIII. évfolyamra a »*Zenélő Magyarország*« (Klökner Ede) zenemű kiadóhivatalában. Budapest VI. Csengery-u. 62/a. honnan megismerésre mutatóvány füzetet 60 fillér beküldése ellenében küldenek.

IRODALOM.

Legényavatás. Csakugyan legényavatás *Pakots József* könyve: felavatta magát vele az irodalom mesterségében legénynyó. Nem mindennapi jelenség ez a könyv. Szerzőjének van elbeszélő tehetsége, mely a legközönségebb tárgyakat is érdekesen, ügyesen tudja feldolgozni s megtalálja azt a szempontot, melyből kiindulva, az egészet új világításba helyezi s a mindennapi történeteket, mint új dolgot adja elő. Kötetét kézbe véve, nem lehet letenni, míg végig nem olvastuk; de elolvasás után rögtön el is feledjük, mert hiszen olyan egyszerű, mindennapi történet valamennyi. S ezt kell még *Pakots József*nek megtalálni: az érdekes meseszöveget. Ha ez meglesz, akkor a Legényavatás után megírhatja a Mesteravatást. Az érdekes kötetből mai számunkban közlünk mutatót.

Igazságszolgáltatás.

Ullmann Salamon és Dreyfus. Czifra kis históriába keveredett bele *Ullmann Salamon* nagyváradi kereskedő, a kinek nem régiben lisztkereskedése volt. Hitelben adogatott vidékieknek lisztet s a tartozás értéke erejéig, ha az kissé magasabb összeg volt, váltót vett tőlük.

Ilyenformán járt el *Kiss János* szentjánosi gazdával is, csak hogy azt a kis hibát követte el, hogy a *Kiss János* nevét ő maga írta rá a váltóra. Minthogy a tartozás kiegyenlítő nem lett, *Ullmann* a váltót peresítette a kir. törvényszéknél.

Kiss azonban kifogást emelt a váltó ellen, kiemelve elsősorban azt, hogy ő a váltót alá sem írta s egyidejűleg feljelentést tett *Ullmann Salamon* ellen okirathamisítás miatt. A nagyváradi kir. büntető törvényszék a panaszt tárgyalás alá vevén, a szakértők véleménye alapján beigazolvatta a vádat, hogy *Ullmann Salamon* váltót hamisított. *Ullmann* azonban a szakértők véleményére a következő megjegyzést tette:

— Az írásszakértők véleményére nem lehet kérem semmit adni, mutatja ezt a *Dreyfus* ügy, a melyben az írásszakértők ráfogták *Dreyfusra*, hogy ő írta a borderót, pedig mint

kiderült, nem volt igaz. Ilyen kérem az én esetem is.

A törvényszék azonban a védekezés dacára bűnsnek mondta ki a magánokirathamításban Ullmann Salamont s hat hónapi börtönre ítélte, mi ellen vádlott felebezést jelentett be.

A két Szapáry. Ezelőtt két évvel a szolnoki vármegyei kaszinó fényes bált rendezett s ez alkalomból a rendezők sorában ott szerepelt dr. Szapáry József királyi alügyész is. Amikor ezt Szapáry Gyula gróf volt miniszterelnök megtudta, családi név jogtalan használata által elkövetett kihágásért följelentette az alügyészt, mert ezt az ősrégi nemesi nevet egyedül a gróf családja van jogosítva viselni Magyarországon. Az alügyész, jóllehet összes iskolai bizonyítványa és ügyvédi oklevele, sőt még alügyészsé történt királyi kinevezése is erre a névre szólott, egy beadványában arra kérte a belügyminisztert, hogy engedje meg nevét legalább egyszerű «i» betűs Szapárira változtatni. A miniszter azonban Szapáry gróf közbenjárására ezt nem engedte meg, hanem a gordusi csomót akként oldotta meg, hogy Szopár nevet adott a bajba jutott alügyésznek, akit erre az igazságügyminiszter, nehogy eszébe jusson megint Szolnokon kaszinóbált rendezni, hasonló minőségben a miskolci királyi ügyészséghez helyeztetett át. A szolnoki járásbíró a volt miniszterelnök panaszára később az alügyészt névbitorlásért 100 korona pénzbüntetéssel sújtotta, amit megerősített a budapesti kir. ítélőtábla első büntetőtanácsa is.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Névtelen levelek.

Szombat: Sulamith.

Vasárnap: } d. u.: Vigéczek.

} este: A halász szeretője először.

Névtelen levelek.

Végre jól kikaczaghatta magát az ember! Némileg ismerős eszközök ugyan, a melyek eszünkbe juttatják a Mintaferjket, a Szabin nőket, de jól vannak felhasználva, jól csoportosítva, a kaczagató helyzetekben kitűnően összebonyolítva, úgy hogy nem a régi jó ismerős motívumokat, hanem a kitűnő új felhasználást üdvözlöljük benne jóízű nevetéssel.

Nem nagybecsű alkotás, csak arra való, hogy egy kellemes estét adjon a nézőknek. De ezt a feladatot kitűnően betölti. II. felvonása különösen telve van a legkomikusabb helyzetekkel; egyéb szellemességben azonban nem nagyon bővelkedik.

Meséje lényegtelem apróság. Egy házmeszternek akad az a fura ötlete, hogy névtelen levelek el gyanút ébreszt a férjek és feleségek szívében s ezzel keresetre tegyen szert. Így derült ki, hogy egy minta férjnek tartott após kikapós, egy gyanúsított férj pedig az igazi mintaférj, minek következtében egy némának tartott minta anyós is megszólal. A vége persze boldog ölelkezés.

Nagy sikere volt *Nyáraynak* (Piganiol). A Szabin nők pompás szinigazgatóját cellistává átalakítva, éppen olyan kitűnő mmikával, komikus hanghordozással és teljes sikerrel adta. Az est sikere az ő nevéhez fűződik. Vele együtt sokat tapsoltak P. Szép Olgának (Octavia) is, a ki szakácsnői allure-ökkel kellett óriási derűtséget. Bájos és kedves volt *Szohner Olga* (Marceline), mint mindig.

Balláról, Bércziről, Benkő Jolánról, Füredi-ről, Bognárról, Erdélyiről, Bérczinéről a megszokott dicséretek kellene ismételnünk; mind tehetsége szerint igyekezett a darab sikerét előmozdítani. Külön kiemelendő azonban Balla Kálmán mesteri rendezése.

A mai előadáson remélhetőleg nagyobb közönség fog mulatni. K. A.

Orfeusz az alvilágban. A színház énekes személyzete Offenbach legnagyobb művének, az *Orfeusz az alvilágban* című operettnek felújítására készül. A nagystílusú operett ugyszólván újdonság számba megy Nagyváradon, minthogy hosszú évek sora óta nálunk nem került színre. A rendkívül érdekes mű előadásában az énekes személyzet elsőrendű tagjai vesznek részt.

A holnapi bemutató. Vasárnap kerül bemutatásra színházunkban Dankó Pista költői szépségű népsziműve: *A halász szeretője*, melyet a vidék előkelő színpadai nagy sikerrel adtak. A darab főszerepeit Palugyay Vilma (vendég), Forrai Fekete, Pintér, Bognár, Bérczi, Füredi, Dézsi és Peterdy játsszák. Dankó Pista, a zseniális dalköltő, a népszimű szerzője tegnap Nagyváradra érkezett, s jelen lesz darabja előadásán.

Szigligeti-Színház.
Folyószám 95. Idénybérlet 93 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1901. jan. 18-án

Névtelen levelek.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K :

Lacrozette szobrász	— —	Balla Kálmán
Marceline, felesége	— —	Szohner Olga
Leperchois	— —	Bérczi Gyula
Leperchoisné	— —	Benkő Jolán
Ribaudiet, orvos	— —	Füredi József
Piganol, cellista	— —	Nyáray Antal
Octavia, felesége	— —	P. Szép Olga
Capuron	— —	Bognár János
Copuroné	— —	Erdei Berta
Victorie	— —	B. Horváth Irma
Seraphine, házmester	— —	Erdélyi Miklós
Chamoise, kalapos	— —	Id Sághy Zsigmond

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, január 19-én

S U L A M I T H.

Keleti dalmű.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Január 18. A »Réti Népkör« bálja.
Január 19. Protestáns bál a Csarnokban.
Január 20. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
Január 22. R. mán ifjak hangversenye (tánczszal egybekötte) a Zöldfában.
Január 24. Román ifjak mulatsága a Zöldfa nagytermében.

Január 26. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
Január 27. d. u. 5 óra. Zeneiskola hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
Február 1. Tűzér-altisztek bálja a Zöldfában.
Február 3. A Katb. Kör bálja.
Február 10. A nagyváradai nyomdászok tánczestélye a Sasban.
Február 10. A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldfában.
Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
Febr. 17. Tűzoltó bál a Sasban.

Tűzér-örmesterek bálja. A cs. és kir. 19. hadosztály tűzér-ezred önként tovább szolgáló altisztszjei folyó évi február 1-én, saját egyesületük javára a »Zöldfa«-szálloda nagytermében zártkörű bált rendeznek. Belépti-díj személyenkint 2 kor., család-jegy 4 kor. Kezdeté esti 9 órakor.

Rendező-bizottság: Gall Miksa, Gyalokay Jenő és Furtenbach Ferencz főhadnagyok, továbbá Schroth Eduard, Stein József, Schuh Adolf, Bailer Antal, Mózer István, Pfeffarmann Mihály, Stein Ferencz, Krach Sámuel, Müller Theodosius, Schützter Ferencz.

Jelmezes tánczvizsga. A »Fekete Sas« nagyterme tegnap este apró emberekkel, jelmezbe öltözött kis babákkal telt meg, s végig lejtettek a sima parketten olyan ügyesen, olyan szépen, hogy a jelenlevők igazán nagy gyönyörűséget találhattak a kis növendékek mulatságában. Városunk egyik kitűnő tánczmestere, Kovács Tivadar tartott fiatal tanítványaival zárvizsgát a tánczról.

Az előadott régi és modern társadalmi tánczolat a közönség nagy tetszéssel fogadta s igazán becsületére válhatik Kovács Tivadar-nak az a kiképzés, melyben tanítványait részesítette. A »Fekete Sas« nagyterme teljesen megtelt s a vizsga befejezte után tánczra perdültek nemcsak a kis apróságok, hanem a felnőttek is s a késő éjjeli órákig maradtak együtt nagyon vígan és igazán kellemes hangulatban.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A helybeli »Friss Ujság« 1901. évi január hó 17-én kiadott számában közzétett első cikkben megbotrántoztató vádak és gyanúsításokkal lett az ipartestület elnöke: Bertsey György meglámadva.

Az ipartestület előjáróságának minden tagja felháborodott azon méltatlan gyanúsítások elolvasásakor; a mit csak egy megsértett hiúság, vagy célhoz nem jutható nagyravágyás, lehet kapzsiság diktálhatott az azt megíró tollába.

A nagyközönség, az iparosság felvilágosítása és a valódi tényállás megismeretése, úgy a felháborgatott kedélyek lecsillapítása és megnyugtatósa céljából az ipartestület előjárósága f. é. január hó 17-ik napján e tárgyban tartott értekezletén a kérdéses hírlapi cikknek megválaszolását magáévá téve, azt a helyi lapokban közzétenni elhatározta a következőkben:

Bertsey György, mint testületi előjáró 1886. évi január hó 24-én lefizetett az akkori elnök: Máté Lajos ur kezébe 100 forintot, mint az ipartestület jótékonyági alapjának első összegét, kérve, hogy a testület azt külön kezdője, tovább gyarapítása, annak idejében az elaggott, vagy munkára képtelen iparosok részére egy menházat létesítsen.

Bertsey Györgyöt 1888. évi július hó 1-én választották meg az ipartestület elnökének, akkor még az ipartestület vagyona a beolvadt ipartársulatok átadott tőkái és a belépési díjak összegével együtt 18.500 forint volt, ezen vásárolta meg az ipartestület a Nagyvárad Takarékpénztártól a Kert- és Felső Pecze-utcán f. kv. 80. és 82. számú házakat 33 ezer forintért, a 14.500 forint vételár hátrányának egyezer forint évi törlesztési kötelezettségével s azt annak idején le is fizette.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Elnökké megválasztásának ideje óta a legnagyobb buzgósággal, fáradságot nem kímélve minden törekvését oda irányította, hogy a testület anyagi helyzetét emelje arra számítva, hogy a vagyon tekintélyt is ad, s akkor inkább lehet közbejárás által az iparosság jólétének előmozdítása érdekében sikeresen valamit tenni.

Az ipartestület hivatali működését szakadatlanul személyes jelenléte s közbenjárása által vezette, a testület vagyona felett a legszigorubb ellenőrzést gyakorolta, a minnek ma legfőbb bizonyítéka, hogy az 1888-ik évben csak 18.500 forint testületi vagyont 12 év alatt mint az 1900-ik évi vagyon mérleg kintuntette, 139.525 kor. és 76 fillére emelte.

Az 1886-ik évi január hóban általa a jótékonyági alapra befizetett 100 frtot máig 46.452 koronára szaporította s most a testületi vagyon és a jótékonyági alap együtt 172.976 korona és 74 fillére emelkedett.

Hogy az ipartestületnek anyagi téren való ily feltűnő gyors haladása tisztán az elnök fáradhatatlan munkássága és szigorú ellenőrzésének tudható be, azt nem lelkiismerettel, de alapos meggyőződésünkkől kifolyólag igazoljuk.

A mi a hivatali működését illeti, az kifogástalan, mert folytonosan a testületi hivatalban van, ott tudta nélkül semmi meg sem történhetik, a mi pedig történhetik, az a törvény és az alapszabály szakaszainak mindenképpen megfelel.

A menházat az ő fáradhatatlan közbenjárása teremtette meg. Ő indítványozta, hogy a várostól telket kérjenek. Ő eszközölte a felépítésre a nagyváradi takarékpénztártól a 40.000 korona kölcsönt, melyből ma már csak 7.000 korona áll fenn, s 1896. évi május hó 3-án 6 elaggott iparos lett a menházban életfogytig tartó eltartásra felvéve, ma van benne 8, melőlőbb ki fog egészítettetni 10-re.

Mint fontosabb eseményt felhozzuk, hogy ő alkotta meg 1899. évi október hó 14-én az ipartestületi hitelszövetkezetet, kieszközölt annak a magas kormánytól 10.000 korona kamatnélküli kölcsönt, 800 korona felszerelési segélyt és 70 ezer koronáig hitelt. 1900. évi január hó 15-én megkezdte a szövetkezet működését, több vagyontalan kisebb iparos nyert már személyes hitelt 50-100 koronáig, nagyobb vállalatokra és befektetésekre 6000-10.000 koronáig terjedt hitelt, van a szövetkezetnek 313 kebelbeli iparos tagja 878 ötven koronás részvényre 43.900 korona tőkével, a lefolyt évben 367.635 korona összeget forgatott meg a pénztár.

Az előljárásági tiléseken csaknem mindig jelen volt az iparhatóság biztos ur, de oly eset, hol az elnök basáskodásáról szó lett volna, elő nem for ult; hogy miért folynak nyugodtan a tárgyalások és hozatnak egyhangú határozatok, azért, mert az elnök csak olyan ügyet támogat és ajánl elfogadásra, mely az iparos érdekeknek javára és előnyére szolgál, de nem pártolja az olyanokat, melyek magánérdeket szolgálva az iparosság megkárosítását idézhetné elő.

Hogy az előljáróság azon indítványt, hogy az elnök tiszteletdíja 200 koronáról 600-ra emeltessék, egyhangulag elfogadta, tette azért, mert tudta és meg volt győződve arról, hogy az ipartestület feltűnően kedvező anyagi helyzetét Bertsey György elnök fáradhatatlan munkássága teremtette meg és mert e körüli eljárására az összes idejét feláldozza, a testület vagyonát szigorúan ellenőrzi és évről-évre fokozza, illő, hogy mindezekért méltányolva is legyen.

Az előljáróság az elnök eddigi működését a felsorolt eredmények érdekében mindig támogatta és támogatni fogja, a mig látja és meggyőződik arról, hogy az az iparosság érdekeinek és közjólétének előmozdítására irányul.

Nem való a kérdéses cikknek azon állítása, hogy a tagsági díj hátrányok behajtásánál — csak egy iparos ellen is — a végrehajtás, elhordás vagy árverés foganatosított volna.

A 200 méter tűzifa kiosztását az előljáróság az elnök indítványára határozta el, de elég

oka volt reá, hogy a mostani kereset nélküli, rendkívüli hideg időjárással még megnehezített időben, a szegényebb iparosok sorsán enyhítve legyen és mert az ipartestület vagyona ezt megengedi, melynek nagyobb része — nem, mint a rágalmazó cikk állítja — a szegény iparosok filléréből rakatott volna össze, mert azt meggyőzőleg megczáfolja a jelenben is fennálló 10.558 korona tagsági díjhátrány, hanem igenis az elnök körültekintő szigorú gazdálkodása és a jótékonyági alapnak tisztán személyes közbenjárása által eszközölt emelése; mert mig Bertsey György lesz az ipartestület elnöke, addig nem lesz az ipartestület a Csáky szalmája.

Megvetéssel fordul el az előljáróság a Friss Ujságban megjelent cikk tartalmától és arra inti az iparosságot, hogy rágalmaknak hitelt ne adjon, hanem hallgasson azokra, kik az iparosság kitüntető bizalmából előljáróknak megválasztattunk, az iparos érdekeket nem csak képviseljük, de mindenkor megvédelmezzük, az elnök eljárását magunkévá tesszük és bizalmat szavazunk.

Nagyvárad, 1901. január 17.
Andriska Károly, Milibák József alelnökök.
Rendes Vilmos, Stern Lipót, Óváry Lajos, Hann Lajos, Mihalovics Sándor, Voszka Ferencz, Czeglédy Jeremiás, Kadlecsik Sámuel, Kurcz Ignác, Tárnoki László, Szentpétery János, Gyöngyösi Gyula, Hegedüs József, Nagy József, Szilárdy Ernő, Iványi István, Havasy Zsigmond, Spetko József, Nagy Sámuel, Szűts Ferencz, Mónus Sándor, Dévald Mihály, Mészáros József.

TAVIRATOK

Kihallgatás a királynál.

Bécs, jan. 17. A király ma az általános kihallgatások során Cziráky Béla gróf főudvarnagyt is fogadta.

Bécs, jan. 17. A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta Carp román miniszterelnököt. (M. T. I.)

A berlini ünnep.

Berlin, jan. 17. (Saját tud. táv.) A császár vendégeinek felvonulását a Zeughaushoz óriási néptömeg nézi. A Zeughausban nagy ünnepségeket tartanak, mely tíz óraker kezdődik. A bevonulást, a császárné együtt nézi az erkélyről a hercegekkel. A császár előbb beszédet intéz, aztán visszavonulnak a palotába.

Vilmos császár egybe hívta a fekete sas rend káptalanjának több új tagját, közöttük Ferencz Ferdinánd trónörökös az ünnepélyes felvételre. A rend köpenyének feladása és az eskütétel kürt szó mellett történt, utánna a császár megölelte az új tagokat.

A szentannai zendülés.

Arad, jan. 17. (Saj. t. t.) A szentannai zendülés mai tárgyalásánál nagy feltűnést keltett, hogy a kir. ügyész a néptribun Matesznek és több fővádolttnak a felmentését, a többi vádlottaknak pedig szigorú megbüntetését kérte.

A szenzációs tárgyalást ma befejezték, azonban az ítéletet csak szombaton fogják kihirdetni.

A trónörökös Berlinben.

Berlin, jan. 17. Ferencz Ferdinánd főherceg fogadására megjelent a pályaudvaron Edde tábornok, Bock-Polach, a testőrhadtest parancsnoka és a diszszolgálatra kirendelt tisztek. Az osztrák magyar nagykövetség tagjai

is teljes számmal jelentek meg Szögyény-Marich László nagykövettel élükön. Vilmos császár, a ki osztrák-magyar lovassági tábornoki egyruhát viselt, Frigyes Vilmos trónörökössel, Henrik herceggel, a ki osztrák-magyar tengernagyi egyruhát viselt, Frigyes Henrik herceggel és Joakim Albrecht herceggel jelent meg. Mikor a főherceg a 10. porosz dsidásezred egyenruhájában kiszállott a kocsiból, Vilmos császár szívesen üdvözölte és többször megölelte, megcsókolta. A császár azután a főherceggel a kastélyba hajtattott. A főherceg kíséretében van Nostitz gróf altábornagy, Minutilio báró altengernagy és Rumerskirch báró százados. (M. T. I.)

Sikkasztó ügyvédbojtár.

Nyiregyháza, jan. 17. (Saj. tud. táv.) Szentkirályi Sándor ügyvéd segédet, ki főnökétől sikkasztott, ma Szegeden elfogták. Ma Nyiregyházán át is adták az ügyészségnek.

Az orosz trónörökös rendjele.

Róma, jan. 17. A Stefani-ügynökség jelentí Pétervárról: Morra di Levriano olasz nagykövet Viktor Emánuel király megbízásából átadta Mihály trónörökös nagyhercegnek az Anunziata-rend nyaklánczát. (M. T. I.)

A búrok szabadságharcza.

Budapest, jan. 17. (Saj. tud. táv.) A búrok százan bevonultak Souterlandba és a boltokat kifosztogatták.

A pestis terjedése.

Hull, január 17. A minap Alexandriából ideérkezett Friary gőzös legénységéből három ember meghalt és néhányat betegen vittek a kórházba. Azt hiszik, hogy a betegség bubo-pestis. (M. T. I.)

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, január 17.

Osztrák hitel	661
Magyar hitel	669 50
Allamvasut	666
Rimamurányi	463 50
Magyar jelzálog	428
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 17.

Buza októberre	7 65
Buza áprilisra	7 51
Tengeri	4 96
Rozs ápr.	7 36
Zab ápr.	5 89
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	116 75
Magyar koronajárdék	92 25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	120
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	100
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92
Italméresi jog megváltási kötvény	98 65
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	165 50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	140
Osztrák járdék papírban	98 15
Osztrák járdék ezüstben	98
Osztrák járdék aranyban	117 25
Osztrák korona járdék	98 25
Osztrák államsorsjegyek	186 50
Osztrák magyar bank részvény	17
Magyar hitelbankrészvény	668
Osztrák hitelintézet részvény	666 50
Párisi vista	95 80
20 frankos arany (Napoleond'or)	19 17
Németbirodalmi márka	117 65
London vista	240 60
20 márkás arany	28 52

Dr. VUCSKICS GYULA.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 >

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papiron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } tempiomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi é mindennemű vilgái nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási } számadás-ivek.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papiron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak }	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.